

Nr 299.

Av herrar **Wiklund** i Byske och **Lindberg**, *angående vissa ändringar och kompletteringar i den s. k. norrlandslagstiftningen.*

I sin berättelse för år 1930, vilken ingivits till jordbruksdepartementet avslöjar Västerbottens läns jordbrukskommission åtskilliga sätt att kringgå och undgå norrlandslagstiftningen, som tillämpats av trävarubolagen. Ett företag i sådant syfte är bildandet av pensionsstiftelsen för befattningshavare hos Kramfors aktiebolag. För denna pensionsstiftelse har lagfarits ett stort antal fastigheter, främst bulvanfastigheter, men även vanhävdade fastigheter. Stiftelsen är icke bolag eller förening och icke heller enskild person. Norrländska arrendelagen och uppsiktslagen äro icke tillämpliga å stiftelsen liksom icke heller bulvanlagen. Att ett stort trävarubolag behöver en del inkomster för pensionering av sina befattningshavare är självklart. Pensionsstiftelsen har nu övertagit denna bolagets förpliktelse och fullgör densamma med avkastningen från dessa fastigheter, vilkas bevillning är ett onus för bolaget, men som i stiftelsens hand är fri från de restriktioner nämnda lagstiftning avsett att pålägga ägaren.

Under året ha vidare åtskilliga fall av avstyckningar och sammanläggningar av fastigheter förekommit, uppenbarligen i syfte att undgå norrlandslagstiftningen. Man avstycker inägorna från ett stort skogshemman och begär sammanläggning med ett angränsande hemman. På detta sätt försvinner ett självständigt jordbruk. Jordbrukskommissionen har besvärsmätt i dylika fall, men den bristande överensstämmelsen mellan skifteslagens krav på dylika fastigheter och norrlandslagstiftningen gör, att sistnämnda lagstiftning i många fall kan kringgå. Om en fastighet har exempelvis sju hektar inägojord, behöves icke sammanläggning med någon annan fastighet, utan man kan verkställa delning i två lika stora delar, som vardera undgå norrlandslagstiftningen, men var för sig likväl kunna anses lämpade för självständigt jordbruk.

Förutom dessa fall av planmässigt kringgående av lagstiftningen har jordbrukskommissionen stött på fall av mera teoretiskt-juridiskt intresse. Det gäller fastigheter med flera delägare, av vilka en eller flera blivit insolventa samt även sådana fall, där ägaren av överintecknad fastighet försatts i konkurs. I dylika fall är det synnerligen svårt att få tag i någon, som är pliktig avhjälpa befintlig vanhävd.

Jordbrukskommissionen finner sålunda, att uppsiktslagen är i trängande behov av ändring, därest den skall bli någorlunda effektiv.

Av vad jordbrukskommissionen anfört torde få anses ådagalagt, att ett ingripande från statsmakternas sida är behövt för att förhindra det kringgående av norrlandslagstiftningen, som nu äger rum, i all synnerhet som en underlåtenhet att vidtaga åtgärder väl kommer att medföra, att trävarubolagen mera allmänt följa samma metoder som dem som påtalats i jordbrukskommissionens berättelse. Härvid anmäler sig såsom mest trängande, att lagen 18 juni 1925 angående förbud i vissa fall för bolag och förening att förvärva fast egendom utsträcker att omfatta jämväl stiftelser. En sådan lagändring torde böra beslutas redan av årets riksdag, och vi komma att framställa yrkande härom. Beträffande övriga anmärkta förhållanden torde eventuella åtgärder icke vara mera brådskande, än att Kungl. Maj:ts utredning och förslag bör kunna avvaktas.

Åberopande vad vi sålunda anfört tillåta vi oss hemställa,

att riksdagen måtte besluta

1) att lagen den 18 juni 1925 angående förbud i vissa fall för bolag och förening att förvärva fast egendom skall gälla även för s. k. stiftelser,

2) i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning och framläggande för riksdagen av förslag till sådana ändringar och kompletteringar i den s. k. norrlandslagstiftningen, att ett kringgående av densamma på sätt Västerbottens läns jordbrukskommission påvisat förhindras.

Stockholm i januari 1931.

J. B. Wiklund.

Elof Lindberg.